

ג ר ל כ ל מ.ס. ז/3

מישיבת ועדה החוקה, חוק ומשפט
ירושלים, יום ג', ג' טבת תשי"א - 12.12.50.

- חברי הועדה הנוכחים:
- נ. ניר - היו"ר
  - ע. אסף
  - מ. בן-עמי
  - י. בר-יהודה
  - ד. בר-רב-האי
  - א. ג'רג'ורה
  - ב.צ. דינבורג
  - ז. ורטהייג
  - ט. כ"ץ
  - ע. ז'בוטינסקי
  - י. קליבנוב
  - ח. רובין
  - א. חבורי

בזכות דעה מיעוט: ר. כהן

מוזמנים:

- ח. כהן - היועץ המשפטי
- ח. צדוק - המשנה ליועץ המשפטי
- מ. פיאמנטה - מתרגם לערבית.

הישיבה נפתחה בשעה 12.30.

היו"ר נ. ניר: אני פותח את הישיבה.

אני חושב כי חברי הועדה ימכימו

אתי בהבעה צערנו על אשר קרה לחברינו לם. אני בטוח שהוא יחסר לנו בעבודתנו
נאחל לו כי יחזור לעבודתנו מלא מרץ.

עברתי על הפרוטוקולים של ועדה

החוקה, מאישיבות שהיו בהיעדרי. אני רוצה להודות לחבר רובין אשר מילא
את מקומי בצורה נאה.

קראתי לישיבה זאת כוזי לרון בפדר

עבודתנו. נכון כי בזמן האחרון הכנסת מקלה עלינו במקצה, ע"י כך שהיא
מעבירה לוועדות אחרות חוקים אשר צריכים היו לעבור אלינו. אך גם לאחר
זאת נמצאים ב"מלאי" שלנו חוקים רבים: חוק הבחירות לכנסת השנייה, חוק

הקופה הכנסת, חוק המעבר לכנסת השנייה, חוק ביטול עונש המוות, חוק

לתיקון פקודה הפטנטים והמדגמים, חוק למניעה הפקעה אצטאא שערים וטפסרות,

חוק לתיקון פקודת העבודה וחוק האזרחות.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
12.12.50
סדר עבודה הועדה.

רל.

היו"ר נ. ניר: בעתונות הופיעו הערות על כך שועדת

החוקה, חוק ומשפט מפגרת בעבודתה.

אני כשלעצמי צריך להגיד כי יש לי באמת רושם כי אנחנו מפגרים. אינני

יודע מתי נגמור את עבודתנו. כוונתי הייתה כי נשוחח בינינו מה בידינו

לעשות כדי להחיש את עבודתנו.

אני מציע כי נחלק מהרעיון שאנחנו

יכולים לשבוע רק שלושה ימים בשבוע, כי פירוש הדבר למעשה רק יום אחד, (ביום

שני ושלישי ישנן המיד וקדוה אחרות). ביום רביעי נהגנו לשבת עד שעה 1.

עתה, לאחר שיטיבות הכנסת ביום זה התחלטה בשעה 11, אני מציע שנהליט

לעבוד גם בימים אחרים.

אני מציע כי נקבע את ישיבת הועדה

1. ורחפטיג:

ביום ה' בבוקר, מ-08.30 עד 13.00,

בירושלים. כמו כן אני מציע כי הישיבה השנייה תתקיים ביום ג' בשעה 11.00.

ביום רביעי, למעשה, לא נוכל לקיים ישיבה.

אני מסכים עם היו"ר הועדה. אני כבר

2. בר-רב"האי:

שבועה מתחלק בהרגשה מרה מאוד.

אני חושב כי אין אנחנו יכולים להמשיך בטמפו כזה של עבודה. בזמן האחרון

אני מציע להקביר כל חוק לוועדה אחרת, מפני שאינני רואה איך נוכל לגמור

את העניין.

היו"ר קרה רשימה של חוקים אשר עומדים

בפנינו ועלינו לעבדם. צאצא לדעתי צריך לחלק את העבודה לארבע קטגוריות.

עלינו לחשוב לא רק על אצאא ישיבות מליאת הועדה אלא גם על הזמן לוועדה

המשנה. המכונה שלנו כבדה מאד. מישהו צריך להכין לנו את החוקים. כיון

שהשבוע מורכב מששה ימי עבודה, אני רואה בהצעתו של היו"ר דרך להצלה.

עלינו להחליט אם לשריין את יום ה' לוועדות-משנה, וזה יהיה יותר טוב

מפני שזה ירכז מספר יותר קטן של חברים ולא יאלץ את כל הועדה להשאר

בירושלים באותו יום. לעומת זאת, ביום ד' נוכל לשבת עד שעה 10:30.

אני מקבל גם את ההצעה שביום ג' תתקיים ישיבת הועדה בשעה 11, אם אפשר

לעשות זאת. אם ביום ד' תתקיים ישיבת הכנסת רק עד שעה 14:00, אפשר יהיה

ר.ל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
12.12.50
סדר עבודה הועדה.

ד. בר-רב-האי:

לקיים ביום ד' ישיבת הועדה אחרי ישיבת הכנסת.

מ. גור-עמי:

אני שולל את ההצעה לקיים ישיבות

ביום ה'. מדוע נקבע כי ישיבת הכנסת

ותקיימה ביום ד' מ-11 עד 2 אח"הצ? כדי לתת לחברי הכנסת אפשרות לחזור

לביהם לפני החשכה וגם כדי לא ליצור מצב שאנשים יסתמרו מהישיבה וישאר

רק מספר קטן של אנשים. עכשיו מציעים שהכנסת אמנם תגמור את עבודתה

עד שעה 2 אח"הצ, אבל הועדה תשאר גם לאחר זאת. לורהפטיג הצעה זאת נוחה,

מפני שהוא נשאר ביחושלים.

את הכנסת ושב ארבעה ימים בשבוע, אשב

גם אני ארבעה ימים בשבוע. אבל את הכנסת תהפוך ביום ד' בשעה 2 אח"הצ,

אינני מסכים להשאר לאחר זאת ולמחרת.

אני רוצה גם לציין כי ועדת החוקה,

חוק ומשפט, אינה עושה דבר מלבד ויכוחים כלליים. עיקר העבודה נעשית

בועדות המשנה. מכיון שכך, אפשר להרכיב שלוש-ארבע ועדות משנה ואז

תהיה עבודה פוריה.

אם אחת מועדות המשנה תוכל לעבוד

בחל-אביב ביום א' מ-10-1, בודאי שפוריות העבודה תגדל מאוד.

אינני חושב שיום שלישי בא בחשבון

לקיים בו את ישיבותינו, מפני שישנן ביום זה ועדות אחרות. אבל את

מועדות המשנה יכולה לקיים ישיבת ביום ב', אם לחברי הועדה הזאת

לא יהיו עסוקים בועדות אחרות. את יום ד' אפשר להקדיש לוועדת החוקה,

חוק ומשפט. באופן כזה אפשר יהיה לעבוד.

חיו"ר נ. ניר:

אני רוצה להזכיר לחברי הועדה שיש

לנו ועדת משנה לחוק האזרחות, שכאשר

היא יושבת, כל ועדה אחרת אינה יכולה לשבת מכיון שיושבים בה כל היוריסטים

ב.צ. דינבורג:

אין-אפשר לקיים ישיבת הועדה ביום ג',

מפני שבשעה 11 מתקיימת ישיבת ועדת

ועדת החוקה, חוק ומשפט
22.12.50
סדר עבודה הועדה.

רל.

ב.צ. דינבורג:

החינוך. אני מציע שביום ד' בשעה 8 אח"הצ, אחרי ישיבת הכנסת, תחקיים ישיבת מליאת הועדה. כמור, כן אפשר לקיים את ישיבת הועדה גם ביום ד' מ-8-11. אפשר יהיה לשבת 4 שעות ולהסמיך לחברי הועדה מכונית לאתר הישיבה, כדי שיוכלו להגיע לביתם. את ישיבות ועדות המשנה אפשר יהיה לקיים ביממם אחרים בשעות הבוקר.

ג. ז'בוטינסקי:

גם אני רואה את הפיגור בעבודתנו כחמור מאוד, ביחוד בקשר עם חוק הבחירות ושלושה החוקים הקשורים בו. אין אנחנו יודעים מתי נעמוד בפני הצורך להפעיל את החוקים הללו. בקשר עם חוקים אלה מוטלת עלינו אחריות בלתי רגילה. לדעתי, עלינו לוח להתקיים הללו זכות קדימה בעבודתנו. לכן אני מציע לעבוד על חוקים אלה בטמפו יוצא מן הכלל, כמו שעברו על חוק התקציב ועל חוק החינוך בזמנו. ראינו כי העבודה הטרוודוקטיבית נעשה בשעות הלילה. לכן, וגם כדי לא להאריך את זמן איותנו בירושלים, אני מציע לקיים ישיבת לילה ביום ג'. ישיבת הכנסת נגמרת די מוקדם, ואפשר לקיים את ישיבת הועדה מ-10.30 עד 2.30 בלילה. את הצעה זאת אינה מתקבלת, צריך יהיה להקדיש לכך שעה נוספות בימים אחרים. אני מצוי הייתי מסכים לכל טידור.

ד. אשד:

אני מצטרף להצעה דינבורג ומציע לקיים ישיבה נוספת ביום ב' בשעה 11 בבוקר או ביום ג' עד שעה 11 בבוקר.

ה. בר-יהודה:

אני רוצה שתקחו בחשבון כי ישנם חברי כנסת שעובדים לא רק בוועדה אחת. זה אומר גם לא רק בוועדות-משנה של ועדה אחת. גם כאשר אנחנו מדברים כאינטרסנטים של הועדה הזאת, עלינו לקחת בחשבון את היקף העבודה כולה. אם יש איזה הגיון בהחלטת ועדה הכנסת להפסיק את ישיבת הכנסת ביום ד' בשעה 2 אח"הצ, ההגיון הזה מקיב שאחרי שעה זאת אפשר לקבוע ישיבות ועדות המשנה, אבל אי אפשר לקבוע ישיבת מליאת הועדה.

ועדת החקיקה, חוק ומשפט
12.12.50
טור עבודת הועדה.

ר.ל.

י. ברי-הרדה:

אני חושב כי עלינו להתחיל לעבוד בשיטה

אחרת בוועדותינו. כלומר, עלינו למסור

יותר וברים לוועדת המשנה; לא כל הדברים - זה בלתי אפשרי ואינני מציע זאת - אבל יותר מאשר נהגנו למסור עד עתה. נוסף לכך, ועדות המשנה צריכות להיות יותר קפניות, ולא צריכות להיות אותם האנשים בכל ועדות המשנה. אז, לרעתי, הוכל מליאת הועדה לשבת ביום ג' משעה 11 בבוקר וביום ד' מ-08.30, וועדות המשנה הוכלנה לשבת ביום ד' אחרי ישיבת הכנסת.

י. עליבנוב:

אינני יודע מה הנימוק שהביא את ועדת

הכנסת לקבוע כי ישיבת הכנסת התקיים ביום

ד' בין השעות 11-2. אינני יודע אם ועדת הכנסת עשתה בחכמה כאשר קבלתה

את ההחלטה הזאת. אבל מאחר שהחליטה כך, עלינו לקבל זאת כעובדה

חבריה היחידה אשר נשארה בידינו היא לקיים ישיבת ביום ד' מיד אחרי

ישיבת מליאת הכנסת. אנו יכולים אז לשבת לפחות ארבע, אבל אפילו חמש שעות.

קיים קושי להגיע למקומות מרוחקים, ואני מציע ליו"ר הנכבד של

ועדותנו לבוא בדברים עם מזכירות הכנסת כדי שתנתן לנו האפשרות לצאת באותו

יום בשעה 6 או 7 בערב מירושלים ולהגיע הביתה. יש בכך חשיבות מיוחדת מפני

שנים מבין עורכי-הדין בוועדה, שמטפרם אינו גדול, מוכרחים להגיע לחיפה

ביום ד' בערב. אך אני רואה את החצקה לקיים את ישיבותינו ביום ד' לאחר

ישיבת הכנסת, כמהקבלת ביותר על הדעה.

ת. צדוק:

הנסיון הוכיח כי ועדות המשנה קורמות לעתים

קרובות לכפילות בדיון. רוצים לקצר את

הדיון ע"י העברת חקק מסויים לוועדת משנה, אבל כאשר הדברים מוחזרים למליאת

הועדה, מתחיל הדיון מחדש.

... כדי למנוע זאת אני מציע שלגבי הצעות אשר

תועברנה לוועדת משנה, תנהג הועדה בדיוק כמו שהכנסת נוהגת לגבי הצעות

המוחזרות לכנסת מהועדה: מה שועדת המשנה מקבלת ללא חילוקי-דעות, זוהי

דעת הועדה; אם ישנם חילוקי-דעות, מנסחים הסתייגויות ומוקיים בוועדה דיון

רק בעד ונגד, והצבעה. (מ. בן-עמי: ומה יעשה מי שאינו חבר ועדת משנה?)

אפשר לתת תקופת זמן קצרה ביאן סיום העבודה בוועדת המשנה ובין הדיון

בקריאה השניה במליאת הועדה, ובמשך הזמן הזה אפשר להעביר את הנוסח

המתוקן לכל חברי הועדה, כדי שמי שירצה בכך יוכל להוסף הסתייגויות.

ח. רובין:

אני בעד השיטה של ועדות משנה, אבל
לא יהכך לקבוע כלל אחד לגבי כל

החוקים שמרעברים לוועדות משנה. ישנם חוקים שאנחנו מעבירים אותם לוועדת
משנה על מנת שתעבוד אותם באופן טובי, מבלי להחזירם כלל למליאת הועדה.
יש טוה שני של חוקים, שמחוקרים למליאת הועדה. החוקים מוחזרים לוועדת
המשנה למליאת הועדה, בדרך כלל כאשר יש בהם איזה שהוא תוכן פוליטי
הטרוי במחלוקת. מגמתנו צריכה להיות כי אותם החוקים אשר יש להם תוכן
משפטי גרידא, לאחר שהייתה קריאה ראשונה בכנסת ואולי גם חילופי
דעה במליאת הועדה, יסתימו בוועדת המשנה. חוקים שיש בהם תוכן פוליטי
שמילת צריכה לחזור למליאת הועדה, וועדת המשנה רק מסננת אותם כדי
להקל במקשה על הריכוח במליאת הועדה.

לפי נסיוני, קביעת כללים בענין זה

אינה מקדמת אוננו.

ח. צדוק:

ברור לי כי את החוקים החשובים ביותר
לא יעבירו כלל לוועדות המשנה, ויהיו

חוקים כאלה. ועדות המשנה העבורנה על החוקים הפחות חשובים - ואלה
רבים מאוד. במידה שיהיו בחוקים אלה נקודות אחר, שתי נקודות או
המט נקודות שיש בהן תוכן פוליטי, אני חושב כי הועדה תיטיב לעשות
אם נקודות אלה תדונה ותוכרענה לפני העברת החוק לוועדת המשנה. אם לאו,
תהיה כפילות בעבודה.

חנ"ר ג. עזר:

אני חושב שנצא מהבעיה הזאת אם נקבע
לעצמנו ארבעה סוגים של חוקים: א

א. חוקים שיש בהם תוכן פוליטי; ב. חוקים שיש בהם תוכן משפטי; ג. חוקים שיש בהם תוכן טכני; ד. חוקים שיש בהם תוכן כלכלי.
שני - שחוקים מרעברים לוועדות משנה והן גומרות את הענין; סוג שלישי -
ועדת המשנה גומרת את החוק ומביאה לוועדה הסתייגויות בלבד; סוג
רביעי - חוקים שהועדה תרצה לקיים עליהם דיון במליאת הועדה לאחר
העיבוד בוועדת משנה. בכל מקרה נקבע לאיזה סוג שייך החוק.

מה שנוגע לישיבות הועדה, הייתי מציע

כי כל עוד לא גמרנו את עיבוד חוק האזרחות, יהיה יום קבוע לוועדת
משנה זאת, מחוץ לכל הישיבות האחרות. חוק האזרחות הוא חוק כזה שבדיון

רל .

ועדה החוקה, חוק ומשפט
12.12.50
סדר עבודה הועדה.

היו"ר נ. ניר:

עליו, אם יושבים שעה וחצי, אין גומרים אפילו סעיף אחד. הייתי רוצה
שהוק זה יהיה בשבילנו, כמו חוק התקציב בזמנו. אז ישבה ועדה הכספים
יומם ולילה. הייתי מציע לקבוע לחוק האזרחות יום מיוחד מאוץ לפי
השיבות האחרות - או יום ה' או יום א' - ואז נדע שממשך שלושה-ארבעה
שבועות נגמור את החוק.

מה שנוגע לזמני ישיבות הועדה, הייתי
מציע כי ביום ב' מ-11-1 וביום ג' מ-11-1 התקיימה ישיבות ועדות
המשנה, וביום ד' מ-08.30-10.30 מליאת הועדה וביום ד' אחרי ישיבת
הכנסת, גם כן מליאת הועדה.

י. בריהודה:
אני הצעתי כי ביום ד' אחרי ישיבת
הכנסת התקיימה ועדות משנה.

היו"ר נ. ניר:
אני מבין כי ההצעה לקיים ישיבת ועדת
משנה ביום ב' מ-11-1, מוטכמת. כמו כן
אני מבין כי מוטכמת ההצעה כי ביום ג' התקיים ישיבת מ-11-1; השאלה
היא אם תהיה שאת ישיבת ועדת המשנה או ישיבת מליאת הועדה.

ה צ ב ע ה

בעד ההצעה שביום ג' מ-11-1 התקיים מליאת הועדה - 5.
" " " " " " ועדת משנה - 6.

החלט: כי ביום ג' מ-11-1 התקיים ישיבת ועדת
המשנה.

אני מציע שביום ד' בבוקר נקיים את
ישיבת מליאת הועדה מ-8 בבוקר עד 10.30.
ההצעה נתקבלה.

י. קליבנוב:
אני מבקש להצביע שנית על סדר העבודה ביום
ג', פיון שאני רוצה לשנוה את הצבעתי.

ע. אטון:
הסיבה לכך שכמה מחברי הועדה הצביעו
בטד זה שביום ג' החליטה ישיבת

רל.

ועדה החוקה, חוק ומשפט
12.12.50
סדר עבודת הועדה.

פ. אסף:

המשנה ולא ישיבת מליאת הועדה, היתה העובדה שביום זה ובשעה זאת מתקיימת ישיבת ועדת החינוך בה משותפים חמשה מחברי ועדה זו. אם אפשר היה לבוא בדבר עם ועדת החינוך כדי שישיבתה התקיים ביום ג' מ-08.30 עד 11, אפשר היה לקיים את ישיבתנו בשעה 11.

היו"ר נ. ניר:
אני אינני מוכן לעשות זאת ממני שעד עתה, לא הצלחתי בענין זה אף פעם. כל ועדה קשורה בזמנים של ועדות אחרות.

ה צ ג ע ה

בעד ההצעה שביום ג' התקיים ישיבת ועדת המשנה - 5.
" " " " " מליאת הועדה - 6.

הוחלט: /ביום ג' מ-11-1 התקיים מליאת הועדה.

מזה נובע כי ביום ד' אחרי ישיבת

הכנסת התקיים ישיבת ועדת המשנה בשעה 14.30.

ההצעה נתקבלה.

הישיבה נסתיימה בשעה 13.20.